

<p>Prenovo zgodovinskih kompleksov, ki jih ocenjujemo kot komplekse z možnostjo ohranjanja, povrnitve in nadgradnje nekdanje vloge in rabe (vsebin) (na primer: mestna jedra, trška jedra, podeželska naselja...).</p>	<p>Razlike med</p> 	<p>Prenovo zgodovinskih kompleksov (zgodovinskih središč), ki so za vedno izgubili svojo nekdanjo vlogo in vitalnost. Ohranjena arhitekturna in druga kulturna dediščina jim omogoča posebne razvojne možnosti in zmogljivosti.</p>
depopulacija v manjšem obsegu		zelo izrazita depopulacija
izražen interes lastnikov do nepremičnin		zmanjšan interes lastnikov do lastnih nepremičnin
ugodna socialna in starostna struktura prebivalcev oziroma lastnikov		neugodna socialna in starostna struktura prebivalcev oziroma lastnikov
investicijsko privlačno območje		investicijsko manj privlačno območje
normalna ali povišana povprečna vrednost nepremičnin		zmanjšana povprečna vrednost nepremičnin
nadpovprečna infrastrukturna opremljenost		podpovprečna infrastrukturna opremljenost
stagnacija ali postopno nazadovanje v razvoju		preživetje izrazitega "razvojnega preloma"
sprejemljive zahteve med varstvom dediščine in dejanskimi možnostmi razvoja		velik razkorak med zahtevami varstva dediščine in dejanskimi (ponujenimi) možnostmi razvoja
kontinuiteta razvojnih prizadevanj in vsebin		potreba po "novi" razvojni viziji in novih vsebinah
itd.		itd.

MUZEJI NA PROSTEM – VEČPLASTNOST POMENOV ZA OHRANJANJE ARHITEKTURNE DEDIŠČINE OPEN-AIR MUSEUMS – THEIR MULTI-TIER IMPLICATIONS ON THE PRESERVATION OF ARCHITECTURAL HERITAGE

raziskava, research

povzetek

Tema raziskave so muzeji na prostem – kot posebna zvrst muzejev – ki so razvili posebne naloge in cilje lastnega delovanja. Referenčno območje obravnave je predvsem evropski prostor in pojmovanja ter oblike muzejev na prostem, ki so se v minulem stoletju razvili v Evropi. Kot osrednje raziskovalno vprašanje se na osnovi spoznanj o muzejih na prostem izpostavlja glavni problem raziskave - oblikovanje metodološkega pristopa prenove zgodovinskih kompleksov, ki so za vedno izgubili svojo nekdanjo vlogo in vitalnost, hkrati pa so zaradi ohranjene lastne arhitekturne in druge kulturne dediščine obdržali posebne razvojne možnosti in zmogljivosti. Pri obravnavi raziskovalne teme sta bili uporabljeni predvsem deskriptivna in zgodovinska metoda in nekatere druge pomožne tehnike. Raziskava pojasnjuje genezo muzejev na prostem v evropskem prostoru. Sklop zaključujeta kratek pregled razvoja muzejev na prostem v Sloveniji in kritična ocena dosežkov.

summary

The research study deals with open-air museums – a special kind of museums – which have developed specific tasks and objectives of their operation. The reference domain of discussion is focused on the European space and the comprehension and forms of open-air museums as evolved in Europe in the past century. Based on the findings on open-air museums, the central research question is framed as the main research problem – devising a methodological approach to the rehabilitation of those historic complexes that have permanently lost their pristine role and vitality, yet, due to their conserved architectural and other cultural heritage, are endowed with specific development prospects and potentials. In the examination of the research topic, descriptive and historic methods were the main instruments, along with some assistant techniques. The research explicates the genesis of open-air museums in the European environment. The study concludes with a brief survey of the history of development of open-air museums in Slovenia and a critique of achievements in this field.

doseženi cilji, namen in rezultati

Diskusija daje odgovore na štiri ključna izbrana razmerja muzejev na prostem do izbranih tematik:

- (1) doktrine integralnega varstva,
- (2) vključenosti muzejev na prostem v razvoj lokalnih skupnosti,
- (3) zahtev po projektni organiziranosti pri njihovi vzpostavitvi in delovanju
- (4) ter problematike varstva stavbne dediščine posebnih zgodovinskih kompleksov.

problematika v arhitekturi, umestitev obravnavane teme v te tokove in njen pomen

Aplikacijski del diskusije je ponazorjen na modelu petih temeljnih sklopov (stebrov), prek katerih je mogoče obvladovati procese prenove in revitalizacije že navedenih zgodovinskih kompleksov. Drugi del predstavlja izpeljava in aplikacija metode v primeru prenove in revitalizacije starega dela Štanjela na Krasu v Sloveniji.

ključne besede

muzej na prostem, kulturna dediščina, arhitekturno konservatorstvo, prenova, muzeji na prostem v Sloveniji, integralno varstvo, zgodovinski kompleksi

aims achieved, intentions and results

The discussion provides answers to four key selected relations of the open-air museums to selected topics:

- (1) doctrine of integrated conservation;*
- (2) integration of open-air museums in the development of local communities;*
- (3) requirements of project organisation in their setting-up and operation; and*
- (4) issues of conservation of building heritage of specific historical complexes.*

problematics, topic placement and significance in architecture

The application part of the discussion is illustrated by a model of five fundamental compounds (pillars) instrumental in the management and control of processes of rehabilitation and revitalisation of the said historic complexes. The second segment consists of a derivation and application of the method in the case of renovation and revitalisation of the old part of the settlement Štanjel in the Slovenian Karst.

key words

open air museum, cultural heritage, architectural conservation, renewal, open air museums in Slovenia, integrated conservation, historical complex